

Roald Amundsens Ekspedition til Sydpolen

Geografisk Tidsskrift, Bind 21 (1911)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0021-PDF/gto_0021_68265.pdf

Link til website:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68265>

pdf genereret den : 22/5-2008

følger det af den af Komitéen udarbejdede Plan, at Begyndelsen egentlig først gøres i Basrah, bortset fra nogle spredte Agerbrugsundersøgelser i Mesopotamien. Vedrørende Strækningen fra Basrah til Adjer ligger det i Sagens Natur, at Hovedvægten maatte komme til at hvile paa Optagelsen af et Rutekort, som konstrueredes ved Hjælp af Marschtider og prismatisk Kompas (eller Diopterkompas), idet Anvendelsen af mere komplicerede Instrumenter var umulig paa Grund af Befolkningens Fjendtlighed. Selv Kompasset voldte megen Vanskelighed; men jeg gennemførte dog paa hele Rejsen at tage Kompasaflysninger hvert 15. Minut, naar undtages et Par Dage mellem Medjma'a og Riadh, hvor et hæftigt Sygdomsafald tvang mig til at aflæse sjældnere. Foruden den topografiske Undersøgelse, som følger med Kortlægningen, er der gjort for-

skellige Undersøgelser over politiske Forhold, Handelsforhold, Befolkningsforskydninger og Nomadevandringer. Derimod hjembringes ingen botaniske Samlinger, skønt jeg var udrustet dertil; Befolkningens Mistro og Fanatisme lagde uoverstigelige Hindringer i Vejen. Ligeledes var Fotografering forbundet med overordentlige Vanskeligheder; dog er det lykkedes at skaffe et Antal Fotografier og Tegninger fra Centralarabien og Øst-Arabien. Til disse Resultater, som vil blive publicerede i Løbet af den kommende Vinter, kommer Resultatet af Undersøgelserne, som er foretagne med Henblik paa Rejsens Hovedformaal: At udføre en geografisk Rekognoscering, som kan lægges til Grund for senere Operationer fra Selskabets Side i Arabien.

Juni 1912.

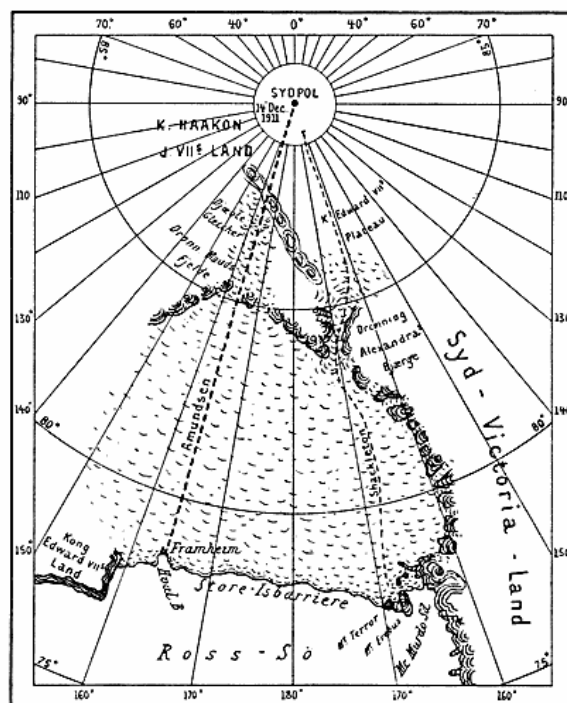
Barclay Raunkiær.

Roald Amundsens Ekspedition til Sydpolen.

Det vakte ikke ringe Opsigt, da Roald Amundsen i Oktober 1910 pludselig drejede Roret og stod sydpaa med »Fram« i Stedet for at gaa mod Nord paa en fleraarig Drift i Nordpolarhavet. Forinden den lange Tur i de arktiske Egne skulde der nu gøres en lille Ekspd. sydpaa med det Formaal at naa Jordens sydligste Pol, medens andre mulig forefaldende Undersøgelser kom i 2. Linie. Trods Overraskelsen ved det pludselige Omslag i R. A.s Planer, tvivlede næppe nogen, der kendte R. A., paa at det vilde lykkes ham at udføre sit Forehavende, og i Marts d. A. kom da ogsaa Meddelelsen til Evropa om, at R. A. havde naaet det eftertragtede geografiske Polpunkt.

Med stor Forudseenhed havde R. A. udvalgt Stedet for sin Fremrykning mod Polen, nemlig i Hvalbugten paa den store Isbarriere, der blev opdaget af Nordmanden Borchgrevink. Her vilde han nemlig med Skib kunne komme nærmere Polen end andetsteds; ligeledes vilde den vældige Isbarriere, der for Størstedelen svømmer paa Vandet og er jævn og egnet for Skædefart, byde ham færre Hindringer end Shackleton-Ruten. Ross-Barrieren tiltager i Bredde fra V.—Ø. og begrænses af det antarktiske Plateaus store, stejle Affald med dets store Bjærgtoppe, hvoraf de højeste er Mount

Markham 4600 M. paa 83° S. og Mount Lister 4690 M. paa 78° S. Medens Shackleton paa 170°

østl. Lgd. allerede paa $83\frac{1}{2}^{\circ}$ S. stødte paa Bjærg-
randen og begyndte sin Opstigning, kunde Amund-
sen paa 164° vestl. Lgd. gaa paa den jævne Bar-
riere lige til 85° S., inden han stødte paa Bjærg-
randen. Medens Shackleton brugte 49 Dage til at
naa den 85° Br., brugte R. A. kun 27 Dage dertil.
R. A. gik paa sin Rejse ad Polen til 25 km pr. Dag,
medens Shackleton kun opnaede at tilbagelægge
c. 17 km om Dagen.

»Fram« sejlede direkte fra Madeira til Ross-
Barrieren, hvor den lagde sig i Hvalbugten den
13. Januar 1911. Paa Barrierens Is c. $2\frac{1}{2}$ km fra
Landingspladsen i en Højde af 50 m over Havet
paa $78^{\circ} 40'$ s. Br. blev Vinterkvarteret »Framheim«
indrettet.

Den 20. Oktober 1911 afgik Amundsen, Hansen,
Wisting, Hassel og Bjaaland sydpaa med 4 Slæder,
52 Hunde og Proviant for 4 Maaneder. For hver
Breddegrad blev Depoter udlagte, og det gik rask
fremad over den jævne Barriere. Paa 85° stødte
Ekspd. paa den stejle Bjærgrand, der har Toppe
til 4500 m, og som uden Tvivl er en Fortsættelse
af de af Shackleton opdagede Alexandra Bjærg.
Amundsen kaldte dem Dronning Mauds Bjærg. —
Efter 20 Dages vanskelig Klavren over store med
Spalter fyldte Gletsjere (18. Novbr.—6. Decbr.)
naaedes den 6. Dec. $87^{\circ} 40'$ og den største Højde
3275 m. Bjærgene er her mere udstrakte end paa
Beardmore Gletsjeren, men der synes at være to
Kæder, af hvilke den ene er Randen af Victoria-
Land og den anden udgrener sig fra Alexandra
Range og gaar via Dominion Range til Dronning
Mauds Bjærg. Fra $87^{\circ} 40'$ sænkede et ensformigt
Plateau sig mod Syd, og i smukt Vejr gik det
hurtigt paa Slæder og Skier mod Polen, der naaedes
den 14. December 1911, 10 Dage før man havde
ventet. R. A. rejste sit Telt her i 3200 m's Højde
og hejste det norske Flæg og »Fram«s Vimpel.
Ekspd. blev i Omegnen af Polen i 4 Dage, i hvilke
der blev taget Rækker af astronomiske Stedbestem-

melser med Sekstant og kunstig Horisont, ligesom
Terrænet i en Omkres af 8 km omkring Polen blev
udforsket.

Tilbagereisen blev tiltraadt den 17. Decbr. og
gik betydelig lettere end Udreisen; der tilbagelagdes
gennemsnitlig 36 km pr. Dag, og den 25. Januar
1912 naaede Ekspd. med 2 Slæder og 11 Hunde
alter »Framheim«. Den 30. Januar forlod Skibet
Hvalbugten og ankom den 7. Marts til Hobart paa
Tasmanien, hvorfra det afgik med hele Ekspd. den
20. Marts til Buenos Aires.

Af videnskabelige Resultater vil der, trods den
forcerede Tur, kunne ventes adskillige; saaledes
Beskrivelsen af Ross Barrieren, de store Bjærgkæder
og deres Forbindelse med de tidligere opdagede for
ikke at tale om de meteorologiske Observationer
etc., der er foretagne i »Framheim« et helt Aar
igennem og mange andre.

Det fremhæves særlig, at Sydlysene optraadte
hyppigt og med stor Pragt, de ventede Storme ind-
traf ikke, og i »Framheim« faldt kun ringe Sne.
Mærkelig er de observerede lave Lufttemperaturer
om Vinteren, saaledes 1. Aug. 1911 $\div 54^{\circ}$, 13. Aug.
 $\div 59^{\circ}$, Aarstemperaturen angav R. A. til $\div 26^{\circ}$,
medens Nordpolens Aarstemperatur af Mohn an-
gives til $\div 22^{\circ},7$.

Det er en glimrende Færd, R. A. her har præ-
steret, fortrinlig planlagt, dristig og energisk udført.
De fleste havde vel næppe ventet, at den var gaaet
saa glat og hurtigt fra Haanden, som den er; men
det er kun en yderligere Grund til at lykønske
Roald Amundsen og hans Mænd paa det allerbedste.

Skønt Ekspd. er udført med en for vor for-
cerede Tid passende Hurtighed, er der ingen Tvivl
om, at den under Ledelsen af en saa skolet Forsker
som R. A. vil bringe Videnskaben de Resultater,
den med Billighed kan forlange. R. A.s Haab om
at finde tilstrækkelige Midler til sin Drift i Nord-
polarhavet vil og bør heller ikke blive skuffet.

Ole Olufsen.